

BIBLIOTECA COMUNALE
DI GENOVA

21-6-8

sal hora

hora recurre

Doma

C. 37-2-16

Deo gratias
benedicamus

reperit mag
nuere

domo

ma benedictus
benedictus israel
gratias
de gratias

~~21-4-8~~

C. 37. 2. 16

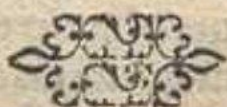

8-1-10

EPITOME
CHRYSTOMI
IAVELLI CANAPITII

SVPER PROPOSITIONIBVS LIBRI
de Causis, & vnicuique propositioni ap-
posito Commento, ac etiam Exa-
mina earundem.

PROPOSITIO PRIMA.

OMnis causa primaria plus est influens super
causatum suum quàm causa secunda vni-
uersalis.

oliva.

COMMENTVM.

VM enim remouet causa secunda
vniuersalis virtutē suam a re, cau-
sa vniuersalis, prima non aufert
virtutē suam ab ea, quod est, quia
causa vniuersalis prima agit i cau-
satum causæ secundæ antequam
agat in ipsum causa vniuersalis se-
cunda, quæ sequitur ipsum. Cum
ergo agit causa secunda in causatum quod ipsam sequi-
tur, non excluditur ipsius actio a causa prima, quæ est su-
pra ipsam, & qñ separatur causa secunda a causato quod
sequitur ipsam, non separatur ab eo prima quæ est supra ip-
sam.

sam, quoniam est causa ei. Et nos quidem exemplificabi-
 mus illud per esse, & viuum, & hominem, quod est, quia
 oportet vt sit esse in primis, deinde viuum, postea homo.
 viuum vero cā hoīs est propinqua, & esse cā esse longin-
 qua, esse igitur cā est vehementius homini q̄ viuum, qm̄
 est cā viuo, quæ est causa homini, & similiter quādo po-
 nis rationale causam homini, esse est causa vehementius
 homini q̄ rationalitas, qm̄ est causa causæ eius. Et illius
 quod dicimus signum est, quod quando tu remoues vir-
 tutem rationalem ab homine non remanet homo, sed re-
 manet viuum spirans sensibile, & qñ remoues viuum ab
 illo non remanet viuum, remanet tamen esse, qm̄ esse nō
 remouetur ab eo, sed remouet viuum, qm̄ cā non remo-
 uetur per remotionē causati sui, sed esse est cā viui, & vi-
 uum est causatum eius, remanet ergo hominis esse. cum
 igitur non est indiuiduum homo est animal. & si non est
 animal, est esse tm̄. Iam igitur manifestum est, & planū,
 q̄ cā prima & longinqua est plus comprehendens, & ve-
 hementius est cā rei quam cā propinqua, & propter illud
 fit eius operatio vehementioris adhærentiæ cū re, q̄ ope-
 ratio causæ propinquæ, & hoc non fit, nisi fm̄ hoc quod
 in primis res non patitur nisi a virtute longinqua, dein-
 de patitur a virtute quæ est sub prima, & cā prima adiu-
 uat secundā cām super operationem suā, qm̄ operationē
 q̄ secunda efficit, & prima efficit. Veruntamen efficit eā
 per alium modum altiorē, & sublimiorem, & qñ remoue-
 tur cā secunda a causato suo, nō remouetur causa prima
 ab eo, qm̄ causa prima est vehementioris, & maioris ad-
 hærentiæ cum re, q̄ causa propinqua, & non fingitur cau-
 satum causæ secundæ nisi per virtutē causæ primæ, qd̄ est
 quia causa secunda nō efficit rē, sed influit cā prima, quæ
 est super ipsam, super illā rem de virtute sua, qua adheret
 ei adhærentia vehementi, & seruat eam, Iam ergo mani-
 festum est, & planū, q̄ cā longinqua vehementius est cau-
 sa rei quā causa propinqua quæ sequitur eam, & q̄ ipsa
 influit virtutem suam super eam, & seruat eam, & non se-
 paratur ab ea separatione causæ suæ propinquæ, imo rema-
 nent

nent in ea, & adhæret ei adhærentia vehementi secundum quod ostendimus, & exposuimus.

PROPOSITIO II.

Omne esse superius, aut est superius æternitate, & ante ipsam, aut est cum æternitate, aut est post æternitatem, & supra tempus.

COMMENTVM.

Esse vero quod est ante æternitatem est causa prima, quoniam est causa ei, sed esse quod est cum æternitate est intelligentia, quoniam est esse secundum unam habitudinem. unde non patitur, neque destruitur, esse vero quod est post æternitatem, & supra tempus, est anima, quæ est in horizonte æternitatis inferius, & supra tempus, & significatio, quod prima causa est ante æternitatem ipsam, & quod esse in ea est acquisitum, & dico quod omnis æternitas est esse, sed non omne esse est æternitas. ergo est magis commune quam æternitas, & causa prima est supra æternitatem, quoniam æternitas est causatum ipsius, & intelligentia apponitur, vel parificatur æternitati, quoniam extenditur cum ea, & non alteratur, neque destruitur, & anima annexa est cum æternitate inferius, quoniam susceptibilior est impressionis quam intelligentia, & est supra tempus, quoniam est causa temporis.

PROPOSITIO III.

Omnis anima nobilis habet tres operationes. nam ex operationibus eius est operatio animalis & operatio intellectualis, & operatio diuina, &c.

COMMENTVM.

Operatio diuina est, quoniam ipsa, præparat naturam cum virtute, quæ est in ea a prima causa. eius autem

operatio intellectualis est quoniam ipsa scit res per virtutē intelligentiæ quæ est in ipsa. eius autē operatio animalis est, qm̄ ipsa mouet corpus primū, & oīa corporalia qm̄ ipsa est cā motu corporum, & causa operationis naturæ, & non efficit anima has operationes, nisi qm̄ anima est exemplum virtutis superioris, quod est, quia prima cā creauit esse animæ mediante intelligentia, & propter illud facta est anima efficiens operationem diuinā. postquam ergo creauit prima causa esse animæ, posuit eam sicut instrūm intelligentiæ, quo efficiat operationes suas. propter illud ergo anima intelligibilis efficit operationem intelligentiæ, & quia suscipit impresionem intelligentiæ facta est inferioris operationis quam ipsa intelligentia impresione sua in id quod est sub ipsa, quia ipsa nō imprimit vires nisi per motum, & quod est sub ipsa non recipit operationem eius nisi ipsa moueat ipsum ppter hanc ergo cām fit quod anima mouet corpus. De pprietate nanq; animæ est, ut viuificet corpora, qm̄ influit virtutem suam super ea, & directe perducit eam ad operationem rectam. Manifestum est igitur nunc q anima habet tres operationes, quoniam habet virtutes tres. i. virtutē diuinam, & virtutem intelligentiæ, & virtutem suæ essentiaē fm̄ q narrauimus, & ostendimus.

PROPOSITIO IIII.

Prima rerum creatarum est esse, & ante ipsum non est creatum aliud.

COMMENTVM.

QUod est, quia est supra sensum, & supra animam & supra intelligentiam, & non est post cām primam latius, nec prius creatum ipso. pp illud ergo factū est superius creatis rebus omnibus, & vehementius vnitum, & non est factū ita, nisi pp propinquitatem suā esse vni puro, & vni vero, in quo nō est multitudo